בעל שם טוב על התורה — בהר

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר. מבואר לעיל פ' בראשית אות ק"מ שזהו שני מדרגות בהר וסיני ע"ש:

ושבתה הארץ שבת לה'. מבואר לעיל פ' תשא אות ה' שהארץ הוא רמז להארציות והחומר שבאדם ע"ש:

שש שנים תזרע שדך וגו' ובשנה השביעית וגו'. יש זיי"ן דרכים שביארתי בשבעת קני המנורה, על פי מה ששמעתי ממורי שש שנים תזרע שדך וגו', [א] שאינו הולך בדרך טוב ואינו מרגיש בו, זהו בנוקבא דתהומא רבה, [ב] שיודע בעצמו שאינו נוהג בדרך טובה מכל מקום הולך בדרך ההוא ואינו מתפלל על עצמו, [ג] שיודע שאין הולך בדרך טובה מתפלל להשם יתברך שיעזור לו, זה עושה יחוד וכו' יעו"ש:(תוי"י פ' צו דפ"ג ע"ד).

וקדשתם את שנת החמשים שנה וגו'. סוד שנת החמשים שעולה לכאן ולכאן, שהוא בסוד שער הנ' מחמשים שערי בינה, מבואר לעיל בפ' משפטים אות כ"ג ע"ש:

וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך וגו'. עסק משא ומתן הוא גם כן עבודה ותורה, כי כמה דינים יש על זה, ואמר הרב הבעל שם טוב עה"ש נשמתו בגנזי מרומים, כי אם האדם הלומד את התורה לשם הבורא ברוך הוא, למשל אם לומד המשנה (בב"מ ד"ק ע"א) המחליף פרה בחמור, הוא חשוב מאוד לפני הבורא ברוך הוא, כל שכן אם עושה הדבר ומחליף פרה בחמור, ומנהיג עצמו בזה על פי התורה, וודאי יותר חשוב עבודה מעולה, כי בכל דבר שיש בעולם הכל לא בראו אלא לכבודו, וכל דבר קטן וגדול אינו מתנהג כי אם על פי התורה, אם לא באומות שמתנהגים על ידי מזלות, ומכל דבר יכול לעבוד את ה', ולהכיר נפלאות הבורא ברוך הוא, ושכל העליון ישיג מתוכו, וגם כן בפשוט, אם מתנהג על פי התורה, דהיינו איפה צדק ומדה צדק ומאזני צדק, הוא גם כן מקיים מצוה, ואמרו ז"ל (קדושין דל"ג, ע"ב) ישב ולא עבר עבירה וכו', ואם כן כשמתנהג כן, אזי הוא עוסק בתורה תמיד, אפילו בשעה שעוסק בסחורה:(מאור עינים למס' שבת ד"ה נשאת ונתת באמונה, וכ"ה בס' ליקוטי מוהר"ן סוף ח"א ע"ש).

גאולת עולם תהיה ללויים. פירוש הלויים נקראים בחינת ממוצע, שהוא בחינת הדעת והרוח, כמו שנאמר בשם אדוני אבי זקיני זלה"ה, וכמו שראיתי בכתבי הגאון החסיד מו"ה יעקב יוסף ע"ש, והם גואלים את העולם:(דגל מחנה אפרים פ' אמור).

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך וגו' גר ותושב וחי עמך. מה שיש בלשון זה מליצה להמליץ על ישראל לפני אבינו שבשמים מבואר לקמן במאמרים לר"ה ויו"כ אות זיי"ן ע"ש:

אל תקח מאתו נשך ותרבית וגו'. מה שתשובת לוקחי רבית, שגם מגוי לא יקח רבית, מבואר לעיל פ' משפטים אות יו"ד בענין מדבר שקר תרחק ע"ש:

אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים וגו' להיות לכם לאלהים, ופירש רש"י שכל הדר בארץ ישראל אני לו לאלהים וכו', עיין לעיל פ' לך אות ל"ו:

להיות לכם לאלהים. מבואר לעיל סו"פ שמיני אות י' ואות י"א וי"ב ע"ש:

בזוהר (פ' בהר דקי"א ע"ב) בענין מה שג' אבות תקנו חטא אדם הראשון בשלשה עבירות כו', מבואר לעיל בפ' בראשית אות קל"ח ע"ש:

סליק פרשת בהר בס"ד